

“Als je met cliënt en familie samenzit, krijg je een heel ander gesprek”

“In ons ziekenhuis zoeken wij systematisch of er familie is die actief aanwezig wil zijn bij de patiënt”, vertelt Kristine Van De Vijver van het P.C. Dr. Guislain in Gent. “Ook als er bij de patiënt zelf weerstand is, blijven we herhalen: ‘wij willen graag je familie zien en bij gesprekken betrekken, ook al wil jij dat nu nog niet’. Dat is een verschil met vroeger toen we ons gemakkelijker neerlegden bij een contactweigering.” Elisabeth kreeg zo haar rol bij de begeleiding van haar broer Peter: “Op de crisisopvang was hij niet in staat tot een echt gesprek. Maar ik ben blijven komen en zag Peter langzaam tot zichzelf komen. En nu? Nu kijkt hij uit naar mijn bezoeken.” Kristine en Elisabeth zijn ook vol lof over de Familie Impactsessie van Similes waaraan ze deelnamen.

Kristine werkt al 30 jaar als maatschappelijk werker in het P.C. Dr. Guislain en doorliep er verschillende afdelingen. “Ik heb altijd contacten gehad met familieleden. Eigenlijk ben ik al jaren bezig met *Familie Impact* zonder dat de aanpak die naam had. En dat verloopt met wisselend succes. Ik werkte 15 jaar op de crisisafdeling – een gesloten afdeling met veel gedwongen opnames. Ik nam waar mogelijk van bij het begin contact op met de familie. Eerst en vooral met de vraag: ‘Hoe was dat voor jullie de laatste tijd? Wat leidde tot de crisis en hoe zien jullie het verder lopen?’ Gesprekken met familieleden helpen om het levensverhaal van de cliënt in kaart te brengen, met de achtergrond zoals zij die hebben beleefd. Die informatie is complementair aan het verhaal van de cliënt zelf. Ook op de afdeling voor verdergezette

behandeling waar ik nu een jaar of vijf werk, zetten we meer en meer in op gesprekken met patiënt én familie samen.”

“De laatste jaren zie ik een grote evolutie. Vroeger spraken we bij de eerste contactname met cliënt en familie apart. Nu zien we ze liefst samen, ook al zijn mensen soms nog heel geagiteerd of is er een grote weerstand. Het grote voordeel? Niets gebeurt achter de rug van de patiënt. Je krijgt automatisch een heel ander gesprek dan wanneer je ze apart ziet. Familie voelt zich vaak geremd om dingen te vertellen. Samenzitten neemt veel achterdocht weg. En de basisregel is natuurlijk: de cliënt kan op elk ogenblik ‘stop’ zeggen. Maar hij kan ook aangeven: ‘ja, vertel maar’. Zo heb je veel minder conflicten rond het medisch beroepsgeheim.”

GESPREK ALS LICHTPUNT

Elisabeth: “Mijn broer was vermist, hij zwierf rond. Ik ben hem gaan zoeken. Ik contacteerde verschillende psychiatrische centra met de vraag: ‘Kan ik Peter spreken?’ Zo heb ik hem uiteindelijk hier gevonden. Nu betreft het team mij al drie-vier jaar als familielid bij de begeleiding van mijn broer. Die gesprekken helpen zowel hem als mij. Het helpt om mijn verwachtingen naar Peter bij te sturen.”

“De begeleiding vertelde me van bij het begin dat Peter nooit meer zou worden wie hij vroeger was. Hij beseft ook zelf dat hij altijd begeleiding zal nodig hebben. Maar hij woont nu alleen en komt regelmatig in dagtherapie. Geleidelijk aan begon hij ook zelf de gesprekken met mij belangrijker te vinden. Hij plant ze nu zelf in, ze zijn een lichtpunt voor hem. Wij zijn allebei dankbaar dat het zo loopt.”

VERDRIET UITSPREKEN

Kristine: “Het helpt echt als je de contacten met de familie kan herstellen. De cliënt krijgt dan vaak opnieuw een positievere rol binnen de familie. Iedereen gaat na een tijdje anders om met de symptomen en ze leren hun verlangens en verdriet op een andere manier uitspreken. Want vaak is er eerst alleen maar afstand

gecreëerd door de problemen waar de familieleden soms niets of weinig van wisten.”

Elisabeth en Kristine namen ook samen deel aan een Familie Impactsessie die Similes organiseerde in het P.C. Dr. Guislain. Elisabeth: “Ik vond die sessie heel boeiend. Twee deskundigen legden eerst op een heel beknopte, gemoedelijke en overzichtelijke manier uit hoe ze werken met de familie en de bredere context van de mensen in opname. Als familielid kreeg ik zo een aantal kapstokken aangereikt die me inzage gaven in het waarom en het hoe van de gesprekken hier in het ziekenhuis. Daarna zaten we in kleine, veilige groepjes met familieleden én hulpverleners samen om verder op het onderwerp door te gaan. Ook dat werkte bevrijdend.” ■

“Samen met cliënt en familie in gesprek gaan neemt veel achterdocht weg.”

Kristine



Familie Impactsessies met Similes

Een *Familie Impactsessie* is een informatie- en denksessie voor hulpverleners en familieleden. In het najaar van 2023 en voorjaar 2024 organiseerde Similes 8 sessies over crisisopvang. Later dit jaar zijn er nog een tiental gepland.

De bedoeling? Families eerst heel kort algemene informatie geven over de algemene aanpak van een thema binnen een netwerk. Daarna belichten we enkele praktijkvoorbeelden van hoe zorgorganisaties omgaan met familie binnen dit thema.

Na een pauze denken de aanwezige hulpverleners en families in kleine groepjes via geleide denkoefeningen na over de noden en meerwaarde van familie en andere naasten bij de zorg voor iemand met een psychische kwetsbaarheid. Ze formuleren samen concrete suggesties voor hulpverleners.

Met onze Familie Impactsessies willen we:

- ✓ families bereiken en hun stem nog luider laten klinken;
- ✓ zorgorganisaties stimuleren om familie-ervaring in te zetten in hun organisatie;
- ✓ komen tot gemakkelijk communiceerbare suggesties voor hulpverleners over hoe ze familie kunnen zien, vriendelijk bejegenen, informeren, ondersteunen en betrekken in de zorg om hun naaste.

Surf voor meer informatie naar: similes.be/familie-impact